

Handläggare
Hillevi Andersson
Telefon: 08-508 25 244

Till
Socialnämnden
2020-10-20

Maja Bjarneby
Telefon: 08-508 25 207

Motion från (SD) om att personer som vistas illegalt i Sverige inte ska tilldelas försörjningsstöd och andra förmåner från Stockholms stad

Svar till kommunstyrelsen KS 2020/500

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar till kommunstyrelsen över motion från (SD) om att personer som vistas illegalt i Sverige inte ska tilldelas försörjningsstöd och andra förmåner från Stockholms stad.

Gunilla Ekstrand
Tf. förvaltningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat en motion (2020:500) från Sverigedemokraterna till socialnämnden. I motionen föreslås att kommunfullmäktige beslutar att Stockholms stad inte ska betala ut försörjningsstöd eller andra förmåner till individer som vistas illegalt i Sverige.

Förvaltningen anser att Sverigedemokraternas förslag i motionen inte är förenligt med kommunens yttersta ansvar för att enskilda som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver för att undvika en nödsituation. Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar till kommunstyrelsen.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har till socialnämnden remitterat motion (2020/500) om att personer som vistas illegalt i Sverige inte ska tilldelas försörjningsstöd och andra förmåner från Stockholms stad. Motionen är skriven av Peter Wallmark och Martin Westmont, Sverigedemokraterna. Övriga remissinstanser är stadsledningskontoret, Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd, Kungsholmen stadsdelsnämnd samt Östermalm stadsdelsnämnd. Remissvaret ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast den 30 oktober 2020.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av avdelningen för stadsövergripande sociala frågor tillsammans med socialtjänstavdelningen. Ärendet har behandlats i förvaltningsgrupp den 14 oktober 2020.

Ärendet

Motionärerna skriver att Migrationsverket beräknar att det finns över 50 000 individer som lever gömda och vistas illegalt i Sverige. Det rör sig i första hand om personer som har rest in i landet och stannar kvar utan att ansöka om uppehållstillstånd eller personer som har fått avslag på sina asylansökningar men ändå stannar kvar i Sverige.

Motionärerna anser att möjligheten till att erhålla försörjningsstöd och andra förmåner bidrar till skapandet av parallellsamhällen för tusentals människor där bland annat svartarbete, brottslighet och sociala svårigheter ökar. Motionärerna anser att det stöd som ska kunna erbjudas dessa individer endast bör omfatta akut sjukvård och ekonomiskt stöd till hemresa.

Motionärerna föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande:

- Att Stockholms stad inte ger försörjningsstöd eller andra förmåner till personer som vistas i landet illegalt.
- Att försörjningsstöd eller andra förmåner som betalas av Stockholms stad till illegalt vistan, ska upphöra.
- Att Stockholms stad ställer sig bakom en policy där man inte ger incitament som stöder skapandet av parallellsamhällen genom att ge illegala invandrare sociala förmåner, ekonomiskt stöd eller boendialternativ som Stockholms stad betalar.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Socialtjänsten har i enlighet med 2 kap. 1 § socialtjänstlagen (SoL) det yttersta ansvaret för alla individer som vistas i kommunen. Det yttersta ansvaret innebär exempelvis att ge stöd och hjälp i akuta situationer. En utredning av den enskildes situation ska vara utgångspunkten i prövningen av rätten till bistånd och en individuell bedömning ska alltid göras. Personer som saknar tillstånd att vistas i Sverige har inte rätt till bistånd enligt 4 kap 1 § SoL för att tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Enligt 4 kap. 2 § SoL får kommunen ge bistånd utöver vad som följer av 1 § om det finns skäl för det. Personer som saknar tillstånd att vistas i Sverige och som riskerar att lida nöd beviljas således efter en individuell bedömning ekonomiskt bistånd till exempelvis matpengar med stöd av 4 kap. 2 § SoL. Biståndet beviljas i sådana fall för att undvika en akut nödsituation i enlighet med kommunens yttersta ansvar. Kommunens yttersta ansvar kvarstår så länge personen vistas i kommunen och inte får sitt behov tillgodosett på annat sätt.

I riktlinjerna för handläggningen av ekonomiskt bistånd anges att socialtjänsten har ett särskilt ansvar för barn och i synnerhet för barn som tillhör utsatta grupper. Om det finns barn i det hushåll som ansöker om bistånd ska detta särskilt beaktas. Barn som lever i familjer som saknar tillstånd att vistas i Sverige ska i de fall det bedöms lämpligt kunna beviljas bistånd till en skälig levnadsnivå. Utifrån principen om barnets bästa kan det innebära att barn beviljas bistånd upp till riksnorm medan föräldrarna enbart beviljas nödbistånd. Med hänsyn till barnets bästa kan därutöver även bistånd beviljas till en rimlig boendekostnad för familjen.

Biståndet som betalas ut avser således främst barnen i familjen men handläggningen av dessa ärenden berör de vuxna. För att ha rätt till ekonomiskt bistånd gäller som regel att den sökande ska göra det han eller hon kan för att bli självförsörjande, det kan exempelvis handla om att den som är arbetslös ska söka arbete för att ha rätt till bistånd. Eftersom vuxna som saknar tillstånd att vistas i Sverige normalt sett inte omfattas av andra offentliga stödinsatser eller den reguljära arbetsmarknaden är det viktigt att socialtjänsten upprättar en planering som innefattar krav på vilka åtgärder som ska uppfyllas för att bistånd ska kunna utgå. Det kan i dessa ärenden handla om att motivera föräldrarna till att ta kontakt med Migrationsverket, eftersom det i vissa fall kan vara möjligt för familjen att ansöka om asyl på nytt och därmed få rätt till dagersättning enligt LMA, lag om mottagande av asylsökande.

Motivationsarbetet kan även handla om att motivera till kontakt med organisationer inom civilsamhället samt vid behov kontakt med hälso- och sjukvården. Ekonomiskt bistånd till vuxna personer som saknar tillstånd att vistas i landet beviljas således inte kravlöst. Denna grupp behöver i likhet med andra sökande medverka till utredning och till planering som kan leda till självförsörjning. En dialog om hur handläggningen ska tillämpas förs kontinuerligt i de chefsnätverk som socialförvaltningen ansvarar för inom ekonomiskt bistånd.

Socialförvaltningen följer noggrant utvecklingen gällande målgruppen personer som saknar tillstånd att vistas i landet som vänder sig till socialtjänsten i Stockholm för att söka bistånd. Under de två första kvartalen under år 2020 har stadsdelsförvaltningarna rapporterat om 12 unika hushåll, med eller utan barn, som hade beviljats bistånd. I dessa hushåll finns totalt 15 barn.

Förvaltningen anser att Sverigedemokraternas förslag i motionen inte är förenligt med kommunens yttersta ansvar för att enskilda som vistas i kommunen får det stöd och den hjälp som de behöver för att undvika en nödsituation. Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar till kommunstyrelsen.

Bilaga

Motion om att personer som vistas illegalt i Sverige in ska tilldelas försörjningsstöd och andra förmåner från Stockholms stad